

Maria Gabriela SARZAŁA-DRABIKOWSKA

(ur. 8 marca 1936 r. w Rębowie, zm. 12 lutego 1987 r. w Warszawie)

Biochemik, profesor Instytutu Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN

Życiorys naukowy

Maria Gabriela Sarzała-Drabikowska urodziła się w 1936 roku w Rębowie. Absolwentka Liceum Ogólnokształcącego im. T. Kościuszki w Gostyninie, a następnie Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Warszawskiego. Od 1959 r. związana z Instytutem Biologii Doświadczalnej im. Marcelego Nenckiego PAN w Warszawie, gdzie wykonała pracę magisterską, a następnie podjęła dalsze badania naukowe. Wczesne jej prace badawcze dotyczyły enzymów biorących udział w procesach metabolizmu i wchłaniania lipidów w przewodzie pokarmowym zwierząt. Badania nad fosfatazą kwasu fosfatydowego w jelicie były przedmiotem jej pracy doktorskiej, zakończonej uzyskaniem stopnia doktora nauk przyrodniczych w 1966 r. Staż na Uniwersytecie w Utrechcie w latach 1968-1969 skierował jej zainteresowania na komponentę lipidową błon biologicznych. Badania prowadzone nad metabolizmem i rolą lipidów w funkcjonowaniu błon komórki mięśniowej – sarkolemy i błon siateczki sarkoplazmatycznej rozszerzyła też na badania białek błonowych. W 1973 r. Sarzała-Drabikowska została kierownikiem nowoutworzonej Pracowni Biomembran Komórek Kurczliwych IBD PAN. W 1975 r. uzyskała stopień doktora habilitowanego, a w 1983 r. została mianowana profesorem nadzwyczajnym.

W ostatnich latach życia jej zainteresowania naukowe koncentrowały się na zmianach zachodzących w błonach mięśniowych w czasie rozwoju i w stanach patologicznych. Szczególnie interesujące są jej badania nad molekularną organizacją błon, zwłaszcza asymetrycznym rozmieszczeniem ich składników. Opublikowała 42 prace eksperymentalne w czasopismach o zasięgu międzynarodowym i 5 artykułów przeglądowych.

W uznaniu zasług naukowych zespół kierowany przez profesor Sarzałę-Drabikowską otrzymał dwukrotnie (w latach 1973 i 1978) nagrodę Sekretarza Naukowego PAN. Była członkiem Polskiego Towarzystwa Biochemicznego i Komitetu Cytobiologii PAN. Prowadziła szeroką współpracę z laboratoriami polskimi i zagranicznymi (m. in. Royal Free Hospital w Londynie, University of Bilbao i placówkami naukowymi we Włoszech).

Profesor Maria Gabriela Sarzała-Drabikowska zmarła 12 lutego 1987 roku w pełni sił twórczych.

Wybrane publikacje

- **Sarzała M.G.**, Michalak M. (1978) *Studies on the heterogeneity of sarcoplasmic reticulum vesicles*. Biochim. Biophys. Acta, 513: 221-235.
- Zubrzycka E., Michalak M., Kosk-Kosicka D., **Sarzała M.G.** (1979) *Properties of microsomal subfractions isolated from developing rabbit skeletal muscle*. Eur. J. Biochem., 93: 113-121.

- Hoffmann W., **Sarżala M.G.**, Chapman D. (1979) *Rotational motion and evidence for oligomeric structures of sarcoplasmic reticulum Ca^{2+} -activated ATPase*. Proc. Natl. Acad. Sci. U.S.A., 76: 3860-3864.
- Pilarska M., Zimniak P., Pikuła S., **Sarżala M.G.** (1980) *The terminal step of the de novo synthesis of diacyl and alkylacyl phospholipids in subfractions of rabbit sarcoplasmic reticulum ontogenesis*. FEBS Lett., 114: 21-24.
- Hoffmann W., **Sarżala M.G.**, Gomez-Fernandez J.C., Goni F.M., Restall C.J., Chapman D., Heppeler G., Kreutz W. (1980) *Protein rotational diffusion and lipid structure of reconstituted systems of Ca^{2+} -activated adenosine triphosphatase*. J. Mol. Biol. 141: 119-132.
- **Sarżala M.G.**, Szymańska G., Wiehrer W., Pette D. (1982) *Effects of chronic stimulation at low frequency on the lipid phase of sarcoplasmic reticulum in rabbit fast-twitch muscle*. Eur. J. Biochem., 123: 241-245.
- Zubrzycka-Gaarn E., Korczak B., Osińska H., **Sarżala M.G.** (1982) *Studies on sarcoplasmic reticulum from slow-twitch muscle*. J. Muscle Res. Cell Motil., 3: 191-212.
- Kosk-Kosicka D., **Sarżala M.G.** (1982) *Characterization of sarcolemma from rabbit skeletal muscle: developmental studies*. Dev. Biol., 92: 380-385.
- Szyja W, Wrzosek A., Brzeska H., **Sarżala M.G.** (1986) *Interaction of calmodulin and its fragments with Ca^{2+} -ATPase and myosin light chain kinase*. Cell Calcium, 7: 73-88.
- Famulski K.S., Szymańska G., Szymański P., **Sarżala M.G.** (1987) *Hyperthyroidism affects the activity of a cAMP-dependent protein kinase and protein phosphorylation in heart sarcolemma*. Biomed. Biochim. Acta, 46: S448-S451.
- Famulski K.S., Pilarska M., Wrzosek A., **Sarżala M.G.** (1988) *The effect of thyroxine on the calmodulin-dependent (Ca^{2+} - Mg^{2+})ATPase activity and protein phosphorylation in rabbit fast skeletal muscle sarcolemma*. Eur. J. Biochem., 171:364-368.

Bibliografia

1. *Profesor Maria Gabriela Sarżala-Drabikowska (1936-1987)*. Postępy Biochemii 1987, 33, s. 9.
2. *Gabriela Sarżala-Drabikowska*. W: Kuźnicki L., Instytut Biologii Doświadczalnej im. Marcelego Nenckiego. Historia i terażniejszość, t. 1, Warszawa 2008, s. 461-463.
3. Rędownicz M.J., Pikuła S.: *In memoriam [Prof. Witold Drabikowski, Prof. Gabriela Sarżala-Drabikowska]*. Acta Biochimica Polonica 2005, 52, s. I-II

Opracowanie: dr hab. Joanna Bandorowicz-Pikuła, prof. nadzw. Instytutu Nenckiego.

(Publikacja jest dostępna na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa 3.0 Polska. Treść licencji jest dostępna na stronie <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl/>)